

C-356/19-1

ODPIS

Sygn. akt XV GC 352/18

POSTANOWIENIE

Warszawa, 16 kwietnia 2019 r.

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XV Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: ASR Tomasz Kamiński

po rozpoznaniu

na posiedzeniu niejawnym 16 kwietnia 2019 r.

sprawy z powództwa Delfly sp. z o.o. w Warszawie

przeciwko Travel Service sp. z o.o. w Warszawie

o zapłatę

w przedmiocie zawieszenia postępowania

Wpisano do rejestru Trybunału Sprawiedliwości pod numerem	1114500
Luksemburg, dnia	07. 05. 2019
Faks/E-mail:	16/4/19 Miroslav Alekseev
Wpłynęło dnia:	03/05/19
	Sekretarz, Miroslav Alekseev Kierownik wydziału

postanawia:

1. zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami wstępnymi:
(pytanie pierwsze)

Czy art. 7 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. 2004, L 46, s. 1) należy rozumieć w ten sposób, że przepis reguluje nie tylko rozmiar zobowiązania do zapłaty odszkodowania, ale również sposób wykonania tego zobowiązania?

(pytanie drugie)

W razie odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, czy pasażer lub jego następca prawny może skutecznie żądać zapłaty równowartości kwoty 400 euro wyrażonej w innej walucie, w szczególności w walucie krajowej obowiązującej w miejscu zamieszkania pasażera odwołanego lub opóźnionego lotu?

(pytanie trzecie)

W razie odpowiedzi twierdzącej na pytanie drugie, według jakich kryteriów należy określać walutę, w której pasażer lub jego następca prawny może domagać się zapłaty, i jaki kurs wymiany walut powinien znaleźć zastosowanie?

(pytanie czwarte)

Czy art. 7 ust. 1 lub inne przepisy rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. sprzeciwiają się zastosowaniu takich przepisów prawa krajowego o wykonywaniu zobowiązań, które prowadzą do oddalenia powództwa wytoczonego przez pasażera lub jego następcę prawnego z tej tylko przyczyny, że roszczenie błędnie określono w walucie krajowej obowiązującej w miejscu zamieszkania pasażera, zamiast w walucie euro, zgodnie z art. 7 ust. 1 rozporządzenia?

2. zawiesić postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c.,

1

UZASADNIENIE

Stosownie do art. 174 § 1 pkt 3¹ k.p.c. sąd może zawiesić postępowanie z urzędu, (3¹) jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

W niniejszej sprawie ujawniło się zagadnienie prawne, które przedstawiono Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej w ramach procedury pytań wstępnych. Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy zależy od poprawnej wykładni przepisów rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. 2004, L 46, s. 1). Wobec tego dopuszczalne i celowe jest zawieszenie niniejszego postępowania do czasu wyjaśnienia ujawnionego zagadnienia.

SEKRETARZ SĄDOWY

Bartłomiej Jaremek

WNIOSEK O WYDANIE ORZECZENIA W TRYBIE PREJUDYCJALNYM
WERSJA ZANONIMIZOWANA

Warszawa, 16 kwietnia 2019 r.

1. Sąd odsyłający:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XV Wydział Gospodarczy

2. Pytania wstępne

Pytanie pierwsze

2.1. Czy art. 7 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. 2004, L 46, s. 1) należy rozumieć w ten sposób, że przepis reguluje nie tylko rozmiar zobowiązania do zapłaty odszkodowania, ale również sposób wykonania tego zobowiązania?

Pytanie drugie

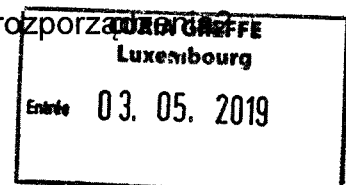
2.2. W razie odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, czy pasażer lub jego następca prawny może skutecznie żądać zapłaty równowartości kwoty 400 euro wyrażonej w innej walucie, w szczególności w walucie krajowej obowiązującej w miejscu zamieszkania pasażera odwołanego lub opóźnionego lotu?

Pytanie trzecie

2.3. W razie odpowiedzi twierdzącej na pytanie drugie, według jakich kryteriów należy określać walutę, w której pasażer lub jego następca prawny może domagać się zapłaty, i jaki kurs wymiany walut powinien znaleźć zastosowanie?

Pytanie czwarte

2.4. Czy art. 7 ust. 1 lub inne przepisy rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. sprzeciwiają się zastosowaniu takich przepisów prawa krajowego o wykonywaniu zobowiązań, które prowadzą do oddalenia powództwa wytoczonego przez pasażera lub jego następcę prawnego z tej tylko przyczyny, że roszczenie błędnie określono w walucie krajowej obowiązującej w miejscu zamieszkania pasażera, zamiast w walucie euro, zgodnie z art. 7 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 261/2004.

3. Przedmiot sporu i okoliczności faktyczne

3.1. Potrzeba uzyskania odpowiedzi na powyższe pytania wstępne ujawniła się w sporze cywilnym zawisłym przed Sądem Rejonowym dla m.st. Warszawy. Powódka Delfly spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie wniosła o zasądzenie od pozwanej Travel Service Polska spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie 1 698,64 złotych, co stanowi równowartość 400 euro według kursu wymiany walut Narodowego Banku Polskiego obowiązującego w dniu wytoczenia powództwa. Powódka wyjaśniła, że na podstawie przelewu wierzytelności nabyła od pasażerki X wierzytelność o zapłatę 400 euro opartą na art. 7 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r., w związku z opóźnieniem lotu z miejscowości A do miejscowości B. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc między innymi, zarzut błędnego określenia waluty roszczenia, co w świetle prawa krajowego prowadzi do oddalenia powództwa.

3.2. Fakty w niniejszej sprawie nie są sporne. 23 lipca 2017 r. X podróżowała z miejscowości A w państwie trzecim do miejscowości B w Rzeczypospolitej Polskiej lotem wykonywanym przez pozwaną linię lotniczą. Posiadała ważną rezerwację i stawiała się na odprawę w odpowiednim czasie. Lot był opóźniony o ponad trzy godziny. Nie ustalono, aby pasażerka otrzymała w państwie trzecim korzyści, odszkodowanie lub opiekę w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. b rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. 27 lipca 2017 r. X przeniosła na powódkę wierzytelność o zapłatę odszkodowania w związku z opóźnieniem lotu.

4. Przepisy prawa krajowego i orzecznictwo sądów

4.1. Art. 321 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r., poz. 1360, z późn. zm.) stanowi, że sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie.

4.2. Art. 505¹ pkt 1 Kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że przepisy o postępowaniu uproszczonym stosuje się (...) w sprawach należących do właściwości sądów rejonowych o roszczenia wynikające z umów, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza dwudziestu tysięcy złotych (...).

4.3. Art. 505⁴ § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania cywilnego, dotyczący postępowania uproszczonego, stanowi, że zmiana powództwa jest niedopuszczalna.

4.4. Art. 358 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025, z późn. zm.) stanowi, że (§ 1) jeżeli przedmiotem zobowiązania podlegającego wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia wyłącznie w walucie obcej. (§ 2) Wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna zastrzega inaczej. (§ 3) Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia w walucie polskiej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia, w którym zapłata jest dokonywana.

4.5. Przytoczony przepis był przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego w wyroku z dnia 16 maja 2012 r., sygn. akt III CSK 273/11 (Monitor Prawa Bankowego z 2014 r., nr 5, s. 20-23). Sąd Najwyższy stwierdził, że prawo wyboru waluty przysługuje wyłącznie dłużnikowi zarówno w sytuacji, gdy dłużnik spełnia świadczenie w terminie, jak i w sytuacji gdy pozostaje w zwykłym opóźnieniu lub zwłoce. W wypadku zwłoki dłużnika w spełnieniu świadczenia w wykonaniu zobowiązania, którego przedmiotem jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, wierzyciel ma prawo wyboru kursu, według którego jest określana wartość waluty obcej, ale tylko wówczas, gdy dłużnik dokona wyboru waluty polskiej. Wyrok z 16 maja 2012 r. zapoczątkował utrwaloną linię orzecznictwa sądów powszechnych. W ramach tej linii orzecznictwa sądy powszechne wielokrotnie oddalały powództwa, w których powód określał swoje żądanie w polskiej walucie krajowej, podczas gdy przysługiwało mu roszczenie wyrażone w walucie obcej. Zasądzenie należnego roszczenia jest wówczas niemożliwe z uwagi na zakaz wyrokowania co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem.

4.6. Rzeczpospolita Polska należy do Unii Gospodarczej i Walutowej. Z uwagi na derogację w rozumieniu art. 139 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

zachowała autonomiczną politykę walutową i pieniężną. Walutę euro uznaje się wobec tego za walutę obcą.

4.7. Art. 358 Kodeksu cywilnego był przedmiotem nowelizacji w 2016 r. Zmiana zmierzała do doprecyzowania pojęcia opóźnienia, którego wystąpienie upoważnia wierzyciela do wyboru kursu waluty. Nie wydaje się, aby nowelizacja podważyła utrwaloną interpretację przepisu w odniesieniu do tego, komu przysługuje prawo modyfikacji waluty.

4.8. W orzecznictwie polskich sądów występuje rozbieżność co do sposobu załatwienia sporów, w których powód domaga się zasądzenia odszkodowania za skutki opóźnionego lotu wyrażonego w polskiej walucie krajowej (tj. w polskich złotych). Wyrokami z 29 listopada 2016 r., sygn. akt III Ca 1400/16 (LEX nr 2191908) i z 1 marca 2017 r., sygn. akt III Ca 1842/16 (LEX nr 2272574) Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalał tak sformułowane roszczenia pasażerów opóźnionych lotów i zajmował stanowisko, że wierzyciel nie ma prawa do przeliczania roszczenia odszkodowawczego wyrażonego w obcej walucie euro na polską walutę. Z kolei w wyrokach z 28 marca 2017 r., sygn. akt XXVII Ca 3579/16 (LEX nr 2295508) oraz 13 grudnia 2018 r., sygn. akt XXVII Ca 2102/18 (niepublikowane) Sąd Okręgowy w Warszawie przyjął stanowisko przeciwne, argumentując, m.in., że poprawna, celowościowa wykładnia art. 358 Kodeksu cywilnego oraz art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. nie może powodować negatywnych skutków dla wierzycieli będących polskimi obywatelami, którzy niewątpliwie mogą dochodzić odszkodowania w walucie krajowej.

5. Wątpliwości co do wykładni i związek z przepisami krajowymi

5.1. Mimo upływu istotnego czasu od wejścia w życie, przepisy rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. nie są jednolicie interpretowane przez sądy krajowe. W wyżej opisanym orzecznictwie polskich sądów występuje rozbieżność, która prowadzi do całkowicie odmiennych rozstrzygnięć w podobnych sprawach. Wobec tego celowe jest wyjaśnienie kwestii objętych sformułowanymi pytaniami wstępnymi. Na gruncie sprawy zawistej przed tutejszym Sądem Rejonowym dla m.st. Warszawy odpowiedzi na pytania istotnie wpłyną na wybór

właściwej wykładni art. 7 ust. 1 rozporządzenia, a w konsekwencji także na kierunek rozstrzygnięcia.

- 5.2. Pierwsze pytanie zmierza do wyjaśnienia zakresu regulacji art. 7 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 261/2004. Jak się wydaje, powołany przepis nie zawiera treści, które określają sposób wykonania zobowiązania odszkodowawczego, np. terminu, miejsca wykonania, możliwości zapłaty w innej walucie. Można zatem argumentować, że prawo krajowe rządzące zawartą umową przewozu musi doprecyzować uprawnienia pasażera i odpowiednie obowiązki przewoźnika lotniczego. Z drugiej strony, celem ustawodawcy europejskiego, wyraźnie wypowiedzianym w motywie czwartym rozporządzenia, było wzmocnienie praw pasażerów jak i zapewnienie przewoźnikom lotniczym działalności w ujednoliconych warunkach na zliberalizowanym rynku. W świetle tego motywu należy rozważyć możliwość wypełnienia zwięzłego przepisu pewną treścią opartą na zasadach ogólnych prawa, obowiązujących w Państwach Członkowskich Unii Europejskiej niezależnie od prawa krajowego. W takim ujęciu przepis określałby nie tylko rozmiar należnego odszkodowania, ale również podstawowe zasady dotyczące zapłaty.
- 5.3. Drugie pytanie jest aktualne tylko w razie twierdzącej odpowiedzi na pytanie pierwsze. Jeżeli przepis reguluje również sposób wykonania zobowiązania, należy ustalić treść normatywną przepisu w tym zakresie. Dla rozstrzygnięcia sprawy zawisłej przed tutejszym sądem konieczne jest ustalenie, czy pasażer lub jego następca może skutecznie żądać zapłaty w walucie innej niż euro, w szczególności w walucie obowiązującej w jego miejscu zamieszkania. Takie rozwiązanie sprzyałoby pasażerom, którzy mogliby poznać ostateczny rozmiar potencjalnego roszczenia jeszcze przed zakupem biletu lotniczego. Z drugiej strony byłoby to sprzeczne z zasadą utrwaloną w polskim porządku prawnym, zgodnie z którą wierzyciel nie ma prawa przewalutowania, a uprawnienie do zapłaty w walucie krajowej przysługuje tylko dłużnikowi.
- 5.4. Trzecie pytanie jest aktualne tylko w razie twierdzącej odpowiedzi na pytanie drugie. Konieczność utrwalenia kryteriów określenia waluty lub kursu wymiany stanowiłaby oczywistą konsekwencję stwierdzenia, że pasażer lub jego następca prawny ma prawo żądać zapłaty w innej walucie niż waluta euro.

- 5.5. Czwarte pytanie zmierza do usunięcia następującej wątpliwości. Rygorystyczne rozwiązania zastosowane w prawie krajowym mogą znacząco utrudniać dochodzenie słusznych roszczeń pasażerów dotkniętych odwołanym lub opóźnionym lotem. Bywa tak, że powództwo jest oddalone tylko z tej przyczyny, że roszczenie błędnie określono w walucie krajowej, którą posługuje się pasażer, podczas gdy art. 7 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. przewiduje walutę euro. Dodać należy, że w sprawach tego typu powód nie może zmodyfikować roszczenia, nawet po spostrzeżeniu własnego błędu, ponieważ sprzeciwiają się temu przepisy o postępowaniu uproszczonym. Sąd nie może natomiast przyznać należnego odszkodowania wyrażonego w walucie euro, albowiem stanowiłoby to przejaw zakazanego orzekania co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem.
- 5.6. Wymóg precyzyjnego sformułowania roszczenia jest usprawiedliwiony potrzebą jednoznacznego określenia przedmiotu sporu. Wysoki formalizm stanowi naturalną konsekwencję kodyfikacji procedury cywilnej. Zakaz modyfikacji powództwa w postępowaniu uproszczonym zmierza do przyspieszenia rozstrzygnięcia spraw o mniejszej wadze. Z drugiej strony niektóre rozwiązania proceduralne prowadzą do konsekwencji, które mogą wydawać się nieodpowiednie do wagi uchybienia. Należy rozważyć w tych okolicznościach, czy art. 7 ust. 1 lub inne przepisy rozporządzenia, które zmierza do wzmocnienia ochrony pasażerów na jednolitych zasadach, nie sprzeciwiają się tak rygorystycznym rozwiązaniom, jak opisane powyżej.

ASESOR SĄDOWY
Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie

Tomasz Kamiński
Tomasz Kamiński